

Edukační proces edukační roviny etopedie, fáze a úkoly

Etopedie se zabývá edukací, reedukací a zkoumáním jedinců s PCHE, formami a prostředky edukačních aktivit pro ovlivňování jejich chování, činností školských zařízení pro jedince s ÚV a OV a zařízení preventivně výchovné péče (srov. Průcha, 2000; Vocilka, 1994; Hillendbrand, 1999)

Cíle etopedie

- Optimalizace životních perspektiv jedince
- Vytvoření takových podmínek, které vedou k aktivnímu přístupu k vlastnímu vzdělávání, dosažení na vlastní vzdělávací potenciál

Fáze edukačního procesu

1. Prevence
2. Intervence
3. Rehabilitace

Prevence

- soubor opatření, který se zaměřuje na předcházení vzniku a prohlubování poruch chování
- **Primární**- zamezit vzniku antisociálního chování, jeho upevnění jako ustálený vzor chování
- **Sekundární** - náprava a zlepšení ustálených vzorů antisociálního chování

Úkoly fáze prevence

- podpora pedagoga v přirozeném školském prostředí – cílem je podpořit setrvání žáka v přirozeném edukačním prostředí,
- podpora jedince s problémovým chováním – orientace ve vlastních reakcích a projevech, ve vztazích, v reakcích okolí na vlastní chování,

- podpora sociálního okolí jedince – spolužáci, rodiče, orientace v reakcích, v budoucích možných řešeních,
- odstraňování ohrožujících a škodlivých aspektů v jeho sociálních podmínkách

Intervence/ Rehabilitace

hledání cesty pro úpravu vztahů jedince s PCHE popř. v riziku, posilování fungování vztahů tak, aby se mohl jedinec začlenit do sociálních aktivit

- udržet celistvost pedagogického působení
- opětovně stabilizovat
- potřeba orientace v situaci
- potřeba jistoty
- potřeba stability
- vyvést žáka z bludného kruhu
- aktualizovat potencialitu osobnosti

Úkoly fáze intervence

- eliminovat, odstranit zdroje nežádoucích vlivů
- vytvářet důvěru v sebe sama, sebeúctu,
- probouzet zájem, pohotovost, usměrňovat aktivity
- posilovat pozitivní sociální vztahy

Úkoly fáze rehabilitace

- Poskytnout korektivní zkušenost
- Zprostředkovávat nové zážitky a podněty - pocit kompetence
- poskytnout mu prostor pro pochopení vztahových souvislostí, hodnot
- pomoci mu vidět vlastní perspektivu – orientace na budoucnost

Edukační roviny etopedie

- Osobnostní vývoj
- Kritické životní události
- Sociální vztahy

Osobnostní vývoj – individualita dítěte

- odlišnosti v charakteristikách souvisejících s intelektem, nadáním, psychickým a emocionálním prožíváním, temperamentem, pokud tyto zvláštnosti nejsou způsobené vývojovými zvláštnostmi provázejícími období, ve kt. se dítě nachází
- s těmito odlišnostmi pedagog pracuje ve všech fázích edukačního procesu – cílem není odstranit, ale spíše se o ně opřít, popř. je využít ve prospěch perspektivy dítěte

Kritické životní události - biografie

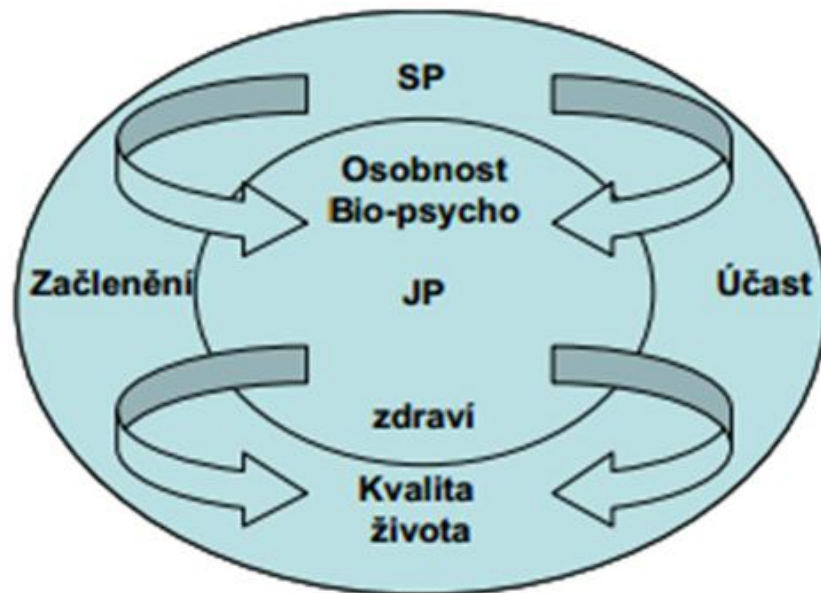
- úvahy o zkušenostech dítěte s vlastním chováním z interakce s jinými – hypotézy o příčinách problémového chování
- poskytuje východisko pro úvahy o možném dalším vývoji chování

Sociální vztahy

- poznatky o schopnosti a dovednosti dítěte navazovat uspokojivé sociální vztahy
  - a) s vrstevníky
  - b) s osobami blízkými
  - c) s autoritou
- informace pro intervenční aktivity s ohledem na možnosti využití sociálních vztahů k posílení dítěte a sebekatualizace jeho postojů a motivací

Klasifikace poruch chování

Bio – psycho – sociální model funkčnosti - fungování a postižení chápáno jako výsledek interakce... (WHO, ICF,2001)

I. MEDICÍNSKÉ hledisko

Klasifikace vychází z **MKN 10.revize z roku 1993**

- hyperkinetické poruchy (F90)
- poruchy chování (F91)
- smíšené poruchy chování a emocí (vázány na citovou labilitu)(F92)
- emoční poruchy (F93)
- poruchy sociálních funkcí (F94)

II. DIMENZIONÁLNÍ hledisko

- poruchy chování
- osobnostní problémy, psychické problémy
- nevyzrállost
- socializovaná agrese

